

FITXA IDENTIFICATIVA**DADES DE L'ASSIGNATURA****Codi:** 47034**Nom:** La Ciutat en el Món Mediterrani. De l'Antiguitat a la Modernitat**Cicle:** Màster Universitari Oficial**Crèdits ECTS:** 3**Curs acadèmic:** 2025-26**TITULACIONS**

Titulació	Centre	Curs	Període
2282 - Màster Universitari en Història de la Formació del Món Occidental	Facultat de Geografia i Història	1	Primer quadrimestre

MATÈRIES

Titulació	Matèria	Caràcter
2282 - Màster Universitari en Història de la Formació del Món Occidental	Materias Optativas	OPTATIVA

COORDINACIÓ

LEDO CABALLERO ANTONIO C

RESUM

Es tracta d'una assignatura optativa de 3 crèdits que ofereix a l'alumne una introducció al fenomen urbà en el món mediterrani, contemplant succintament la ciutat en cultures plenament urbanes anteriors (Mesopotàmia, Egipte, Grècia) com a antecedent necessari per entendre la seva importància al món romà en particular.

La ciutat és considerada des de totes les perspectives possibles, des del seu valor cultural fins als elements constitutius d'una urbs romana, per intentar comprendre el paper que van exercir com a cèl·lules fonamentals per a tot l'entramat, polític-administratiu, econòmic, religiós i social especialment de l'imperi romà, però també en èpoques posteriors, especialment al període modern.

CONEIXEMENTS PREVIS**RELACIÓ AMB ALTRES ASSIGNATURES DE LA MATEIXA TITULACIÓ**

No s'ha especificat restriccions de matrícula amb altres assignatures del pla d'estudis.

ALTRES TIPUS DE REQUISITS

No es precisen

COMPETÈNCIES / RESULTATS D' APRENTATGE

-

Aconseguir les competències d'aprenentatge que permeten continuar estudiant en el futur d'una manera que haurà de ser en gran manera autodirigida i autònoma.

Actuar amb autonomia en l'aprenentatge, prenent decisions fonamentades en diferents contextos, emetent judicis sobre la base de l'experimentació i l'anàlisi i transferint el coneixement a noves situacions.

Col·laborar eficaçment en equips de treball, assumint responsabilitats i funcions de lideratge i contribuint a la millora i desenvolupament col·lectiu.

Conèixer i comprendre, des del mateix àmbit de la titulació, les desigualtats per raó de sexe i gènere en la societat; integrar les diferents necessitats i preferències per raó de sexe i de gènere en el disseny de solucions i resolució de problemes.

Contribuir en el disseny, desenvolupament i execució de solucions que donen resposta a demandes socials, tenint en compte com a referent els objectius de desenvolupament sostenible.

Demostrar raonament crític i autocrític en l'àmbit de la titulació, considerant aspectes com ara l'ètica professional, els valors morals i les implicacions socials de les diferents activitats realitzades.

Estar capacitat per a la cerca i crítica de les fonts històriques dels períodes antic, medieval i modern, pròpies del màster.

Posseir les habilitats necessàries per a l'aprenentatge continu, així com per al treball autònom i en equips multidisciplinaris relacionats amb l'estudi, anàlisi i difusió de temes sobre la història de la formació del món occidental.

Proposar solucions creatives i innovadores a situacions o problemes complexos, propis de l'àmbit de coneixement, per a donar resposta a les diverses necessitats professionals i socials.

Saber aplicar els aspectes científics i humanístics indispensables en la investigació històrica referida a la formació del món occidental.

Saber aplicar els coneixements adquirits a la valoració de les fonts i bibliografia històriques pròpies del màster.

Saber aplicar els coneixements i tècniques desenvolupades per les disciplines afins a la història que siguin d'utilitat per al coneixement i valoració dels fets històrics del món occidental.

Saber aplicar els coneixements teoricopràctics adquirits a través de l'elaboració d'un treball final de màster, centrat en l'àmbit específic d'aquest títol, que reflectisca els procediments d'investigació, anàlisi i obtenció

de resultats.

Saber comunicar-se de manera efectiva, tant de manera oral com escrita, adaptant-se a les característiques de la situació i de l'audiència.

Saber integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a una perspectiva de gènere en l'àmbit de

Saber presentar oralment i per escrit els resultats de la investigació en una o diverses de les àrees històriques objecte del màster mitjançant un discurs elaborat i coherent, adaptat als seus destinataris potencials.

Ser capaç d'accedir a eines d'informació en àrees de coneixement afins a la història i utilitzar-les apropiadament en l'àmbit de la investigació històrica pròpia del màster.

Ser capaç d'analitzar les diverses modalitats d'organització social del territori en l'àmbit de la formació del món occidental.

Ser capaç d'aplicar coneixements que aporten una base o una oportunitat de ser originals en la implementació i el desenvolupament d'idees, sovint en un context d'investigació.

Ser capaç d'aplicar els coneixements apresos i les destreses adquirides per a la resolució de problemes en entorns nous o poc coneguts dins de contextos més amplis (o multidisciplinaris) relacionats amb la seua àrea d'estudi.

Ser capaç d'aplicar els procediments adequats en la investigació científica sobre la història de la formació del món occidental i l'aplicació responsable dels seus resultats, i assumir els valors democràtics, la diversitat i igualtat humana i la multicult

Ser capaç d'argumentar els principis de les diferents teories que expliquen els processos històrics que caracteritzen la formació del món occidental.

Ser capaç d'emprar els procediments heurístics i metodològics pertinents per a la construcció del saber històric del món occidental en els períodes antic, medieval i modern.

Ser capaç d'entendre els aspectes referits als diferents models d'organització social, pública i privada, en el context de la formació del món occidental.

Ser capaç d'establir relacions amb algunes de les matèries de caràcter complementari que permeten una especialització en el marc temàtic del màster.

Ser capaç d'explicar la creació i el desenvolupament dels espais polítics i de l'articulació del poder en el marc de la formació del món occidental.

Ser capaç d'identificar la varietat d'ordenaments territorials i institucionals i la seua projecció sobre la societat en la formació del món occidental.

Ser capaç d'implementar nivells elevats d'anàlisi i de síntesi de continguts en el camp de la investigació i exposició de temes històrics i humanístics.

Ser capaç d'integrar coneixements i enfrontar-se a la complexitat de formular judicis a partir d'una

informació que, sent incompleta o limitada, incloga reflexions sobre les responsabilitats socials i ètiques vinculades a l'aplicació dels seus coneixement

Ser capaç d'integrar els continguts i les habilitats apresos en el màster en un context geogràfic i mediambiental.

Ser capaç d'integrar en la investigació històrica especialitzada la bibliografia existent i la producció historiogràfica més actual sobre la formació del món occidental.

Ser capaç d'interpretar els problemes relacionats amb el procés d'urbanització en l'àmbit de la formació del món occidental.

Ser capaç d'organitzar i planificar adequadament el treball professional específic de l'historiador en els diversos i potencials escenaris laborals.

Ser capaç de captar la complexitat dels processos socials i els factors que incideixen en la gènesi, desenvolupament i resolució de conflictes en el marc de la formació del món occidental.

Ser capaç de comprendre els mecanismes d'interacció entre els àmbits urbà i rural en el marc de la formació del món occidental.

Ser capaç de comunicar els coneixements i les conclusions del treball investigador característic dels historiadors i les raons últimes que el sustenten a públics especialitzats i no especialitzats d'una manera clara i sense ambigüitats.

Ser capaç de valorar la pluralitat d'expressions culturals i religioses en el procés de formació de la societat occidental.

Ser competent en l'ús de les noves tecnologies en relació amb la investigació i difusió de la història de la formació del món occidental.

Ser competent en les capacitats, habilitats, tècniques i eines pròpies del treball investigador dels historiadors en l'àmbit específic del màster.

Ser competent per a escriure i exposar treballs de recerca nous en l'àmbit històric i humanístic, d'acord amb les qüestions de debat essencials i a les exigències formals de l'activitat científica.

DESCRIPCIÓ DE CONTINGUTS

1. L'origen de la ciutat
2. La ciutat al món grec. La polis com a antecedent
3. La ciutat etrusca

4. Roma como paradigma. L'origen de l'Urbs
5. La civitas romana
6. Elements constitutius de la ciutat romana
7. La ciutat i el seu entorn: vies, centuriacions, *villae*. Altres nuclis de població
8. La ciutat més enllà de l'Alt Imperi romà: la cristianització de l'espai urbà
9. Ciutat i món urbà a l'Edat Moderna: la ciutat clàssica com a model per a la ciutat ideal

VOLUM DE TREBALL (HORES)

ACTIVITATS PRESENCIALS

Activitat	Hores
Teoria	30,00
Total hores	30,00

ACTIVITATS NO PRESENCIALS

Activitat	Hores
Assistència a altres activitats	0,00
Elaboració de treballs individuals o en grup	◆
Estudi i treball autònom	◆
Preparació de classes	◆
Preparació d'activitats d'avaluació	0,00
Resolució de casos pràctics	0,00
Total hores	◆

METODOLOGIA DOCENT

CLASSES TEÒRIQUES:

Al llarg d'aquestes classes, el professorat exposarà i explicarà aquells aspectes fonamentals que guiaran a l'alumne en l'estudi i comprensió dels diferents continguts de la matèria. Igualment podrà dur a terme diverses activitats de caràcter pràctic que tenen com a finalitat l'aplicació dels coneixements teòrics adquirits. Els materials necessaris per al desenvolupament de cada activitat

seran proporcionats oportunament pels professors.

PREPARACIÓ DE LES CLASSES TEÒRIQUES

Lectures: Per a la preparació de les classes teòriques i a fi d'aprofundir en aspectes concrets de particular relleu en relació amb els diferents temes que integren el programa, l'estudiant podrà realitzar diverses lectures. Els textos que seran objecte d'aquestes lectures i els procediments d'avaluació utilitzats en cada cas seran indicats pels professors.

REALITZACIÓ DEL TREBALL DE MÒDUL

L'estudiant realitzarà un treball sobre un tema relatiu a qualsevol dels aspectes sobre els quals versa el mòdul, una vegada acordat aquest treball amb un dels professors d'aquest mòdul.

TUTORIES PROGRAMADES

Els professors es reuniran en les tutories programades amb els estudiants per dur a terme entrevistes d'orientació acadèmic-personals i/o en grup, destinades a afavorir l'aprenentatge autònom de l'estudiant per mitjà de la resolució de problemes concrets, el comentari de la bibliografia recomanada, etc.

AVALUACIÓ

REALITZACIÓ DEL TREBALL DE MÒDUL:

L'estudiant realitzarà un treball sobre un tema relatiu a qualsevol dels aspectes sobre els quals versa el mòdul. El treball serà dirigit per un professor de qualsevol de les assignatures d'aquest mòdul, qui s'encarregarà de l'avaluació del

mateix. Els procediments d'avaluació utilitzats per a cadascuna d'aquestes activitats seran anunciats en el seu moment pels professors. L'estudiant lliurarà el treball al professor responsable de l'assignatura dins dels terminis que apareixen en el quadre inclòs en la Informació General que es facilita als estudiants del Màster.

El treball constitueix el 80 % de la nota final, sent l'assistència a classe i/o seminaris, i la participació activa en aquestes activitats el 20% de la nota final. Solament es farà mitjana si el treball ha obtingut una nota mínima d'Aprovat (igual o superior a 5 sobre 10).

REALITZACIÓ DEL TREBALL D'ASSIGNATURA

Eventualment, anunciant-ho a l'inici de la impartició de cada assignatura, el professor podrà demanar una avaluació de les lectures específiques de cada assignatura. En aquest cas es farà nota mitjana amb la del treball de mòdul i per a la nota específica d'aquesta assignatura.

BIBLIOGRAFIA

La ciutat en època antiga

- Alonso Troncoso, V., Polis e imperium, en M. Artola Gallego (dir.), *Historia de Europa*, I, Madrid, 2007, 179-244.
- Ariño Gil, E., *Centuriaciones romana en el valle medio del Ebro*, Logroño, 1986.
- Chevallier, R., *Les voies romaines*, París, 1972.
- Clavel, M.; Lévêque, P., *Villes et structures urbaines dans l'occident romain*, París, 1971.

- Espinel, D. *et alii*, *La ciudad en el mundo antiguo*, Salamanca, 2002.
- Moses I. Finley, *La Cité antique. De Fustel de Coulanges à Max Weber et au-delà en Mythe, Mémoire, Histoire*, París, Flammarion, 1981, 89-120.
- Fustel de Coulanges, N. D., *La ciudad antigua*, Barcelona, 1983 (1^a ed., 1864).
- González Román, C., *Roma y la urbanización de Occidente*, Madrid, 1997.
- Grimal, P., *Las ciudades romanas*, Barcelona, 1991.
- López Paz, P., *La Economía Política de los Romanos I. La Ciudad Romana Ideal. El territorio*, Santiago de Compostela, 1994.
- Kolb, F., *La ciudad en la Antigüedad*, Barcelona, 1992.
- Pelletier, A., *L'urbanisme romains sous l'Empire*, París, 1982.
- Pérez Centeno, M^a del Rosario, *Ciudad y territorio en la Hispania del siglo III d. C.*, Valladolid, 1999.
- Staccioli, R. A., *The Roads of the Romans*, Roma, 2003.
- Stambaugh, J. E., *The Ancient Roman City*, Baltimore, 1988.

La ciutat en època moderna

- De Vries, J., *La urbanización de Europa, 1500-1800*, Crítica, Barcelona, 1987.
- Fortea, J. I. (ed.), *Imágenes de la diversidad. El mundo urbano en la Corona de Castilla (S. XVI-XVIII)*, Universidad de Cantabria, Santander, 1997.

- Munford, L., *La ciudad en la Historia. Sus orígenes, transformaciones y perspectivas*, Ediciones Infinito, Buenos Aires, 1966.
- Ribot, L. Y De Rosa, L. (dirs.), *Ciudad y mundo urbano en la época moderna*, Actas, Madrid, 1997.
- Truchuelo, S., López, R. Y Torres, M., *Civitas: expresiones de la ciudad en la Edad Moderna*, Universidad de Cantabria, Santander, 2015.
- Truchuelo, S., López, R, Torres, M. Y Zeller, O., *Historia de la Europa urbana III. La ciudad moderna*, PUV, Valencia, 2010 (ed. original, París, 2003).